

PRILOG 4.:**OBRAZAC ISKAZA O PROCJENI UČINAKA PROPISA**

1. OPĆE INFORMACIJE	
1.1.	Stručni nositelj: Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije
1.2.	Naziv propisa: Zakon o zaštiti osoba uključenih u javno djelovanje
1.3.	Program rada Vlade Republike Hrvatske, akt strateškog planiranja ili reformnska mjera: Da/Ne: Naziv akta: Opis mjere:
1.4.	Plan usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije Da/Ne: Naziv pravne stečevine: - Direktiva (EU) 2024/1069 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti osoba uključenih u javno djelovanje od očito neosnovanih tužbi ili zlonamjernih sudskih postupaka („strateške tužbe usmjerene protiv javnog djelovanja”) (SL L, 2024/1069, 16.4.2024.)
2. UTVRĐIVANJE PROBLEMA	
2.1.	<p><i>U Republici Hrvatskoj Ustavom je zajamčena sloboda mišljenja i izražavanja misli. Sloboda izražavanja misli obuhvaća osobito slobodu tiska i drugih sredstava priopćavanja, slobodu govora i javnog nastupa i slobodno osnivanje svih ustanova javnog priopćavanja. Zabranjena je cenzura. Novinari imaju pravo na slobodu izvještavanja i pristupa informaciji. Jamči se pravo na pristup informacijama koje posjeduju tijela javne vlasti. Ograničenja prava na pristup informacijama moraju biti razmjerna naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju te nužna u slobodnom i demokratskom društvu, a propisuju se zakonom. Također, svima je zajamčeno pravo na ispravak svakomu komu je javnom viješću povrijeđeno Ustavom i zakonom utvrđeno pravo (članak 38. Ustava).</i></p> <p><i>Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) predviđena su, među ostalim, pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, pravo na zaštitu osobnih podataka, pravo na slobodu izražavanja i informiranja, što uključuje poštovanje slobode i pluralizma medija, pravo na slobodu okupljanja i udruživanja te pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje.</i></p> <p><i>Pravo na slobodu izražavanja i pristup informacijama, kako je utvrđeno u članku 11. Povelje i članku 10. Europske konvencije o ljudskim pravima, uključuje slobodu mišljenja te primanja i širenja informacija i ideja bez miješanja tijela javne vlasti i bez obzira na granice.</i></p> <p><i>Sudski postupci protiv javnog djelovanja mogu negativno utjecati na vjerodostojnost i ugled fizičkih i pravnih osoba uključenih u javno djelovanje te mogu iscrpiti njihove financijske i druge resurse. Zbog takvih postupaka informacije o određenom pitanju od javnog interesa mogle bi se objaviti s odgodom ili bi objava takvih informacija mogla biti u potpunosti spriječena. Trajanje postupaka i financijski pritisak mogu imati odvrćajući učinak na fizičke i pravne osobe uključene u javno djelovanje. Postojanje takvih praksi stoga može imati odvrćajući učinak u pogledu njihova rada te doprinijeti autocenzuri zbog mogućih sudskih postupaka u budućnosti, što dovodi do osiromašnja javne rasprave na štetu društva u cjelini.</i></p>

2.2.	Izvor podataka:
	<i>Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije</i>
3.	UTVRĐIVANJE POSEBNOG CILJA
3.1.	Opis posebnog cilja
	<p><i>Sudski postupci protiv javnog djelovanja mogu negativno utjecati na vjerodostojnost i ugled fizičkih i pravnih osoba uključenih u javno djelovanje te mogu iscrpiti njihove financijske i druge resurse. Zbog takvih postupaka informacije o određenom pitanju od javnog interesa mogle bi se objaviti s odgodom ili bi objava takvih informacija mogla biti u potpunosti spriječena. Trajanje postupaka i financijski pritisak mogu imati odvrćajući učinak na fizičke i pravne osobe uključene u javno djelovanje. Postojanje takvih praksi stoga može imati odvrćajući učinak u pogledu njihova rada te doprinijeti autocenzuri zbog mogućih sudskih postupaka u budućnosti, što dovodi do osiromašnja javne rasprave na štetu društva u cjelini.</i></p> <p><i>Ovim Zakonom je zaštita fizičkim i pravnim osobama uključenima u javno djelovanje u pitanjima od javnog interesa u velikoj mjeri proširena u odnosu na obaveze iz Direktive 2024/1069 jer se Direktivom zaštita jamči samo u građanskim ili trgovačkim pravnim zahtjevima ili sudskim postupcima s prekograničnim implikacijama dok se Zakonom pruža zaštita u svim slučajevima bez obzira na postojanje ili izostanak prekograničnog elementa. Pravo na slobodu izražavanja temeljno je pravo koje se mora ostvarivati uz osjećaj dužnosti i odgovornosti, uzimajući u obzir temeljno pravo osoba na dobivanje nepristranih informacija i poštujući temeljno pravo na zaštitu vlastitog ugleda, zaštitu osobnih podataka i privatnosti. U slučaju sukoba između tih prava sve strane moraju imati pristup sudovima uz poštovanje načela poštenog suđenja. U tu svrhu potrebno je sudu pred kojim je pokrenut postupak ostaviti diskrecijsko pravo da razmotri je li primjena relevantnih zaštitnih mjera primjerena u konkretnom slučaju. Prilikom ostvarivanja takvog diskrecijskog prava sud ne treba primjenjivati zaštitne mjere, na primjer, ako se javno djelovanje ne provodi u dobroj vjeri, kao što su slučajevi u kojima je tuženik javnim djelovanjem širio dezinformacije ili izmišljao optužbe kako bi naštetio ugledu tužitelja.</i></p>
3.2.	Opis svrhe propisa
	<i>Ovim Zakonom se u naš nacionalni sustav prenose obveze iz Direktive 2024/1069 kojima je svrha ukloniti prepreke neometanom odvijanju građanskih postupaka i pritom pružiti zaštitu fizičkim i pravnim osobama uključenima u javno djelovanje u pitanjima od javnog interesa, među ostalim i novinarima, izdavačima, medijskim organizacijama, zviždačima i borcima za ljudska prava, kao i organizacijama civilnog društva, nevladinim organizacijama, sindikatima, umjetnicima, istraživačima i članovima akademske zajednice, od sudskih postupaka koji se protiv njih pokreću kako bi ih odvratili od javnog djelovanja..</i>
3.3.	Razmotrena druga moguća normativna i nenormativna rješenja
	<p><i>Uspostavljanje postupovnih jamstava nije moguće osigurati nenormativnim rješenjem.</i></p> <p><i>Sudski postupci protiv javnog djelovanja mogu negativno utjecati na vjerodostojnost i ugled fizičkih i pravnih osoba uključenih u javno djelovanje te mogu iscrpiti njihove financijske i druge resurse. Zbog takvih postupaka informacije o određenom pitanju od javnog interesa mogle bi se objaviti s odgodom ili bi objava takvih informacija mogla biti u potpunosti spriječena. Trajanje postupaka i financijski pritisak mogu imati odvrćajući učinak na fizičke i pravne osobe uključene u javno djelovanje. Postojanje takvih praksi stoga može imati odvrćajući učinak u pogledu njihova rada te doprinijeti autocenzuri zbog mogućih sudskih postupaka u budućnosti, što dovodi do osiromašnja javne rasprave na štetu društva u cjelini.</i></p>

3.4.	Izvor podataka:	
		<i>Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije</i>
4.	UTVRĐIVANJE UČINAKA I ADRESATA	
4.1.	Posebni cilj:	
	<p>Ovim Zakonom se uspostavljaju postupovna jamstva kojima se štite prava fizičkih i pravnih osoba uključenih u javno djelovanje protiv kojih je pokrenut zlonamjerni sudski postupak, a koja uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osiguranje procijenjenih troškova postupka; - rano odbijanje tužbe; - naknada troškova postupka; - novčane kazne i druge sankcije <p>te se propisuje da će sud uvijek obratiti osobitu pažnju na potrebu hitnog postupanja po postupovnim jamstvima.</p>	
4.1.1.	Učinci na gospodarstvo:	Adresati:
	<i>Nisu utvrđeni učinci iz članka 10. Uredbe</i>	<i>Nisu utvrđeni adresati.</i>
4.1.2.	Učinci na održivi razvoj:	Adresati:
	<i>Nisu utvrđeni učinci iz članka 11. Uredbe</i>	<i>Nisu utvrđeni adresati iz članka 14.</i>
4.1.3.	Učinci na socijalnu skrb:	Adresati:
	<i>Nisu utvrđeni učinci iz članka 12. Uredbe</i>	<i>Nisu utvrđeni adresati iz članka 14.</i>
4.1.4.	Učinci na zaštitu ljudskih prava:	Adresati:
	<i>Zakon će imati pozitivne učinke za ostvarenje prava na pravično suđenje.</i>	<i>Građani, poslovni subjekti</i>
4.1.5.	Učinci na druga područja:	Adresati:
	<i>Nisu utvrđeni učinci na druga područja.</i>	<i>Nisu utvrđeni adresati iz članka 14. Uredbe.</i>
5.	ANALIZA UTVRĐENIH UČINAKA I ADRESATA	
5.1.	Analiza učinaka i adresata u području gospodarstva:	
	<i>Nisu utvrđeni učinci ni adresati u području gospodarstva.</i>	
5.2.	Analiza učinaka i adresata u području održivog razvoja:	
	<i>Nisu utvrđeni učinci ni adresati u području održivog razvoja.</i>	
5.3.	Analiza učinaka i adresata u području socijalne skrbi:	
	<i>Nisu utvrđeni učinci ni adresati u području socijalne skrbi.</i>	
5.4.	Analiza učinaka i adresata u području zaštite ljudskih prava:	
	<p><i>Sudski postupci protiv javnog djelovanja mogu negativno utjecati na vjerodostojnost i ugled fizičkih i pravnih osoba uključenih u javno djelovanje te mogu iscrpiti njihove financijske i druge resurse. Zbog takvih postupaka informacije o određenom pitanju od javnog interesa mogle bi se objaviti s odgodom ili bi objava takvih informacija mogla biti u potpunosti spriječena. Trajanje postupaka i financijski pritisak mogu imati odvrćajući učinak na fizičke i pravne osobe uključene u javno djelovanje. Postojanje takvih praksi stoga može imati odvrćajući učinak u pogledu njihova rada te doprinijeti autocenzuri zbog mogućih sudskih postupaka u budućnosti, što dovodi do osiromašjenja javne rasprave na štetu društva u cjelini. Ovim Zakonom se u naš nacionalni sustav prenose obveze iz Direktive 2024/1069 kojima je svrha ukloniti prepreke neometanom odvijanju građanskih postupaka i pritom pružiti zaštitu fizičkim i pravnim osobama uključenima u javno djelovanje u pitanjima od javnog interesa, među ostalim i novinarima, izdavačima, medijskim organizacijama, zviždačima i borcima za ljudska prava, kao i organizacijama civilnog društva, nevladinim organizacijama,</i></p>	

	<i>sindikata, umjetnicima, istraživačima i članovima akademske zajednice, od sudskih postupaka koji se protiv njih pokreću kako bi ih odvratili od javnog djelovanja..</i>	
5.5.	Analiza učinaka i adresata u drugim područjima:	
	<i>Nisu utvrđeni učinci ni adresati u drugim područjima..</i>	
5.6.	Izvor podataka:	
	<i>Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije</i>	
6.	SAVJETOVANJE I KONZULTACIJE	
6.1.	Savjetovanje: Savjetovanje o Obrascu iskaza o procjeni učinaka propisa provedeno je putem središnjeg državnog internetskog portala za savjetovanje s javnošću (e-Savjetovanja) u razdoblju od 10. veljače do 11. ožujka 2026. U postupku savjetovanja nije zaprimljen niti jedno mišljenje, primjedba niti prijedlog.	
6.2.	Konzultacije: Obrazac iskaza o procjeni učinaka propisa dostavljen je na mišljenje Ministarstvu financija, Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, Ministarstvu kulture i medija te Uredu za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske koji nisu imali primjedbi.	
7.	ZAKLJUČAK	
7.1.	Pozitivni učinci: <i>Uspostavljanjem jamstva kojima se štite prava fizičkih i pravnih osoba uključenih u javno djelovanje protiv kojih je pokrenut zlonamjerni sudski postupak, osigurat će se ostvarenje prava na pravično suđenje.</i>	Negativni učinci: <i>Ne očekuju se negativni učinci Zakona.</i>
7.2.	Zaključak o učincima koji će proisteći iz provedbe: <i>Uspostavljanjem jamstva kojima se štite prava fizičkih i pravnih osoba uključenih u javno djelovanje protiv kojih je pokrenut zlonamjerni sudski postupak, osigurat će se ostvarenje prava na pravično suđenje.</i>	
8.	PRILOZI	
8.1	Dokumenti u prilogu:	
	Nema priloga.	
9.	OVJERA ČELNIKA STRUČNOG NOSITELJA	
	Potpis: Damir Habijan Datum: 17.3.2026.	

